

زن و حفظ اسرار خانواده

حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم پاک‌نیا تبریزی*

مقدمه

از صفات زیبای خداوند متعال، آشکار کردن زیبایی‌ها و پوشاندن صفات زشت است؛ چنان‌که در «حدیث کنز العرش» می‌خوانیم:

«يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَ سَتَرَ الْقَبِيحَ يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ وَ لَمْ يَهْتِكِ السُّتْرَ؛^۱ ای خداوندی که خوبی را ظاهر می‌کنی، بدی را می‌پوشانی، بر خطاها سرزنش نمی‌کنی و پرده‌ها را نمی‌دری!»

پروردگار مهربان بسیاری از زشتی‌های رفتار ما را آشکار نمی‌سازد؛ بلکه نیکی‌ها و زیبایی‌ها را نمایان می‌کند که بنده‌اش را در نظر دیگران خوش‌سیرت نشان دهد. اگر چشم‌پوشی خداوند نبود، انسان خود را رسوا می‌ساخت و انگشت‌نمای عام و خاص می‌شد. بنابراین، خدا رازدار است و رازداران را دوست می‌دارد.

امیرالمؤمنین عليه السلام در دعای کمیل می‌فرماید:

«وَ كَمْ مِنْ نَتَاءٍ جَمِيلٍ لَسْتُ أَهْلًا لَهُ نَشْرُتُهُ؛ (خدایا!) و چقدر از

* پژوهشگر و استاد سطح عالی حوزه علمیه.

۱. شیخ صدوق، التوحید، ص ۲۲۱.

صفات زیبایی که من لایقش نبودم، در میان مردم منتشر کرده‌ای!»

خداوند متعال دربارهٔ رازداری خویش فرموده است: «عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَيَّ غَيْبِيهِ أَحَدًا؛^۱ دانای نهران است و کسی را بر غیب خود آگاه نمی‌کند». او، بر همهٔ اسرار مطلع است و از تمام اتفاقات، آگاه؛ اما با این حال، هیچ‌کس از اسرار غیب او آگاه نیست. خداوند متعال خود، رازهای بندگانش را می‌پوشاند و برای همین بر رازداری تأکید دارد.

انسان مؤمن هم ممکن است، اسرار پنهانی و رازهای سربه‌مهر دیگران را بداند؛ اما هرگز آن را فاش نمی‌کند و آبروی کسی را نمی‌برد. او اسرار خود، اسرار خانواده و دوستان و حتی اطلاعات پنهانی مملکت را حفظ می‌کند و رازدار است؛ چراکه حفظ اسرار و آبروداری، از صفات الهی است؛ پس کتمان سرّ، یکی از ویژگی‌های بارز اهل ایمان است که از صفات الهی نشأت گرفته و انسان مؤمن همواره به اخلاق الهی متخلق است.^۲

قرآن بر اهمیت رازداری در ماجرای اصحاب کهف هم تأکید کرده است که آنان به فرستادهٔ خود برای خرید آذوقه از شهر، توصیه کردند: «وَلْيَسْتَلْطَفْ وَ لَا يَشْعُرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا؛^۳ فرستاده باید با لطافت عمل کند و هیچ‌کس را بر (راز) شما متوجه نسازد.»

همچنین در سوره‌های قصص: آیه ۱۰، آل عمران: آیه ۱۱۸ و توبه: آیه ۷۴، به

۱. جن: آیه ۲۶.

۲. قانون مجازات اسلامی، افرادی را که به موجب قانون محرم اسرار مردم هستند (مانند وکلای دادگستری، کارگزاران بورس اوراق بهادار، مرکز آمار، رسانه‌های عمومی و پزشکان، جراحان و داروفروشان)، در صورت افشای اسرار مستحق مجازات می‌داند.

۳. کهف: آیه ۱۹.

اهمیت رازداری و خطر افشای آن پرداخته شده است.

در این میان حفظ اسرار شخصی و خانوادگی خود و دیگران، یکی از فضیلت‌های اخلاقی بسیار مهم است. وجود این صفت در هر انسانی، نشانه‌ی کمال ایمان، عقلانیت، آزادگی، امانت‌داری، آینده‌نگری و ثبات شخصیت است.

حضرت علی علیه السلام فرمود: «صَدْرُ الْعَاقِلِ صُنْدُوقُ سِرِّهِ؛^۱ سینه عاقل، صندوق سر اوست.» انسان عاقل هرگز گنجینه‌ی اسرار خود را در معرض عموم قرار نمی‌دهد.

در فرهنگ اسلامی، انسان مسلمان نه تنها موظف به حفظ اسرار خویش است، بلکه اسرار دیگران را هم پیش خود نگه می‌دارد و هرگز آن را بدون رضایت صاحبانشان افشا نمی‌کند؛ چراکه افشای آن، گاهی منشأ حسد، کینه‌توزی و رقابت‌های ناسالم می‌شود، افراد تگ‌نظر و کینه‌توز بر انسان هجوم می‌آورند و مصالح صاحبان راز به خطر می‌افتد؛ چنان‌که قرآن شریف در داستان حضرت یوسف علیه السلام درباره اهمیت پوشاندن راز فرمود:

«قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ؛^۲ [يعقوب] گفت: ای پسرک من! خوابت را بر برادرانت حکایت مکن که برای تو نیرنگی می‌اندیشند؛ زیرا شیطان برای آدمی دشمنی آشکار است.»

رازداری و تحکیم بنیان خانواده

مسئله هر کسی در زندگی خویش اسراری دارد که جایگاه اجتماعی و اعتلای

۱. فتال نیشابوری، روضة الواعظین، ج ۱، ص ۴.

۲. یوسف: آیه ۵.

شخصیت وی در گرو حفظ آن است. این مهم، زمانی بیشتر جلوه می‌کند که اسرار پنهانی مربوط به روابط زوجین و زندگی خصوصی آنان باشد. در این صورت، حفظ اسرار خانواده از لوازم یک زندگی موفق، آرام و بی‌دغدغه است. در موفقیت خانواده یکی از قوانین لازم، حفظ اسرار خود و دیگر اعضاست. این خصلت آثار و برکات فراوانی دارد که مهم‌ترین آن، پایدارتر شدن زندگی، استحکام آن و جلب اعتماد بیشتر همسران است.

برای همین، خداوند متعال دو رکن اساسی خانواده، یعنی زن و شوهر را به منزله لباسی قلمداد می‌کند که باید پیوستگی شدیدی در تمام ابعاد زندگی با هم داشته باشند.^۱

یکی از ویژگی‌های لباس، عیب‌پوشی و محافظت از حریم خصوصی انسان است و قرآن شریف این پیام را می‌رساند که اگر زن و مرد از افشای رازها و اختلافات خود پرهیز کنند و عیب‌های همدیگر را بپوشانند، یکی از مهم‌ترین وظایف خود را در تحکیم پیوند زناشویی انجام داده‌اند. این تعبیر، نهایت ارتباط معنوی مرد و زن و نزدیکی آنها را به یکدیگر و نیز مساوات‌شان را در این زمینه روشن می‌سازد.

از منظر پیشوای ششم، امام جعفر صادق علیه السلام، اسرار هر شخصی فقط در وجود او قرار می‌گیرد و مانند خون در رگ او جاری می‌شود؛ نه رگ‌های دیگران. آن گرامی فرموده است: «سِرُّكَ مِنْ دَمِكَ فَلَا يَجْرِيَنَّ مِنْ غَيْرِ أَوْ دَاجِكَ؛^۲ سرّ تو، همچون خون توست که فقط باید در رگ‌های تو جاری باشد.»

آری رازهای میان زن و شوهر، مانند خون در شریان حیاتی خانواده و جامعه

۱. بقره: آیه ۱۸۷: «هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ.»

۲. محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۷۱.

است. پاسداری از آن هم، بر عهده زن و مرد است. همان‌طور که خون، عامل بقای انسان است و اگر از بدن خارج شود، جان هم پر می‌کشد، اسرار خانواده هم همین‌طور است. اگر رازهای پنهانی میان زن و شوهر افشا شود، روح و روان آن خانواده افسرده و پژمرده می‌شود؛ در حقیقت همسر به معنای هم‌سر است. رازهای آنان به هم گره خورده و با افشای یکی، دیگری هم لطمه خواهد خورد. سعدی می‌گوید:

خامشی به که ضمیر دل خویش با کسی گفتن و گفتن که مگوی
ای سلیم! آب ز سرچشمه بیند که چو پر شد، نتوان بستن جوی^۱

افشای رازهای خصوصی، می‌تواند به‌صورت بیان راز همسر برای دیگران، بیان راز خود برای دیگران، بیان راز دیگران برای همسر یا بیان رازهایی از زندگی مشترک برای دیگران باشد. این موارد، هر کدام آثار سوئی بر روابط زن و شوهر دارد؛ البته در مواردی استثنایی هم، آثاری مثبت دارد که اشاره خواهد شد.

نقش زن در حفظ اسرار

در این میان، نقش زن در حفظ اسرار شوهر چنان مهم است که قرآن کریم، بانوان شایسته را با آن ویژگی توصیف می‌فرماید:

«فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ»^۲ همسران شایسته، آنهایی هستند که متواضع‌اند و در غیاب همسر خود، اسرار او را در مقابل حقوقی که خدا برای آنان قرار داده حفظ می‌کنند.»

در مقابل، همسران حضرت لوط و نوح علیهم‌السلام را به دلیل افشای راز

۱. سعدی، گلستان، باب هشتم، آداب صحبت.

۲. نساء: آیه ۳۴.

همسرانشان نکوهش می‌کند و می‌فرماید:

«صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَ امْرَأَتَ لُوطٍ كَاتَتَا تَحْتِ
عَبْدَيْنِ مِّنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَاتَتَاهُمَا؛^۱ خداوند برای کسانی که
کافر شده‌اند، به همسر نوح و همسر لوط مثل زده است. آن دو تحت
سرپرستی دو بنده از بندگان صالح ما بودند که به آنها خیانت کردند
(رازشان را فاش نمودند).»

علامه طبرسی، مفسر عالی‌مقام شیعه می‌نویسد: «زنان حضرت نوح و
لوط علیهم‌السلام که در این آیه خائن معرفی شده‌اند، قطعاً خیانت جنسی نکرده‌اند؛ زیرا
تمام زنان پیامبران عفیف بوده‌اند؛ بلکه مراد افشای راز شوهرانشان بوده است؛
برای مثال، زن حضرت نوح علیها‌السلام، کسانی را که به وی ایمان می‌آوردند، به حاکم
وقت و دشمنان آن حضرت گزارش می‌داد.^۲»

رازداری حضرت فاطمه علیها‌السلام

شیخ صدوق، در کتاب شریف «امالی»، از عایشه روایت می‌کند که روزی
حضرت فاطمه علیها‌السلام به محضر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم آمد و به‌صورت پنهانی با ایشان
گفت‌وگو کرد. وقتی دربارهٔ مضمون گفت‌وگویش با پیامبر از او پرسیدم، فرمود:
«مَا كُنْتُ لِأَفْشِي سِرَّ رَسُولِ اللَّهِ؛^۳ من، راز رسول خدا را افشا نخواهم کرد.»

حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست

که آشنا سخن آشنا نگره‌دارد

۱. تحریم: آیه ۱۰.

۲. فضل بن حسن طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۱۰، ص ۴۷۹.

۳. شیخ صدوق، امالی، ص ۵۹۵.

پی آمدهای افشای راز

فاش کردن اسرار خانواده از سوی زنان، عواقب ناخوش آیندی دارد که در بیشتر مواقع، دامن گیر خود فرد فاش کننده هم می شود. افشای اسرار، سبب دوری از موفقیت و حتی شکست فرد در راه تصمیم هایش می شود.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«افشاء السِّرِّ سُقُوطٌ؛^۱ برملا کردن راز، (مایه) سقوط است.»

ما در اینجا به برخی از عواقب آزاردهنده افشای راز می پردازیم:

الف) غضب خدا

خداوند هرگز افشای رازها و عیوب را دوست ندارد و با ندای رسا فرموده است:

«لَا يَحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ؛^۲ خداوند، افشای بدی های

دیگران را دوست ندارد.»

علامه در تفسیر «المیزان» می نویسد: «اینکه قرآن فرمود، خداوند سخن زشت به جهر گفتن را دوست نمی دارد، کنایه است از اینکه در شریعتی که تشریح فرموده، این عمل را نکوهیده شمرده و ممکن است به حد حرمت برسد.»^۳

زنی که راز همسرش را بی جهت و به خاطر تمایلات نفسانی فاش کند، قطعاً از ردیف زنان نیکوکار و دوستان خدا خارج شده و گناهی انجام داده که خسارت جبران ناپذیر آن به خود و خانواده اش برمی گردد.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«مَنْ كَشَفَ حِجَابَ غَيْرِهِ انْكَشَفَتْ عَوْرَاتُ نَفْسِهِ؛^۴ کسی که پرده

۱. ابن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۳۱۵.

۲. نساء: آیه ۱۴۸.

۳. سید محمدحسین طباطبایی، المیزان، ج ۷، ص ۲۰۱.

۴. اربلی، کشف الغمة، ج ۲، ص ۱۵۸.

اسرار دیگری را بردارد، عیوب اسرار خودش نیز برملا خواهد شد.»

ب) شیوع سریع اسرار

هر زن و شوهری می‌دانند که اگر اسرار خصوصی از حریم خانواده بیرون رفت، به سرعت گسترش می‌یابد و هرگز قابل بازگشت نیست؛ به‌ویژه در عصر ما که در عرض چند لحظه، در فضای مجازی به گوش همه می‌رسد. انسان با نشر اسرار خود نزد دیگران، بستر تحقیر خودش را فراهم می‌کند.

امام علی علیه السلام می‌فرماید:

«سِرُّكَ سُرُورُكَ إِنْ كَتَمْتَهُ فَإِنْ أَدَعَيْتَهُ كَانَ نُبُورُكَ؛^۱ سرّ تو مایه

خوشحالی توست، به شرطی که آن را کتمان کنی. اگر افشا کنی، (ای بسا) مایه هلاک تو می‌شود.»

اگر زن دوست دارد که شوهرش با او کاملاً یک‌رنگ باشد و چیزی را پنهان نسازد، باید به قدری رازنگه‌دار و بااحتیاط باشد که بدون اجازه شوهر، برای هیچ‌کس و در هیچ حال چیزی را بازگو نکند؛ حتی برای خویشان و دوستان صمیمی‌اش. در رازداری، صحیح نیست راز شوهر را به دیگری بگویند و بعد، سفارش کنید که او به کسی نگوید؛ زیرا او هم حتماً دوستانی دارد، و ممکن است اسرار شما را در اختیار آنان قرار دهد و بعد، سفارش کند که به کسی نگویند و پس از مدتی اندک، انسان متوجه می‌شود که اسرارش فاش شده است. گفت لیکن فاش گردد از سماع کل سِرِّ جاوز الاثنین شاع^۲ بنابراین، شخص عاقل، اسرارش را به هیچ‌کس نمی‌گوید.

۱. لیشی واسطی، عیون الحکم والمواعظ، ص ۲۸۶.

۲. «هر رازی که از دو نفر فراتر رفت، پنخس خواهد شد.»

ج) سلب اعتماد دیگران

اگر بانویی نتواند راز نگه‌دار باشد، قطعاً اعتماد دیگران از او سلب خواهد شد. زنی که رازدار شوهرش نباشد، جایگاهش را در خانواده و نزد شوهر از دست خواهد داد. افشاکننده راز، حتی از منظر اهل بیت علیهم‌السلام هم در معرض نکوهش است.

امام سجاد علیه‌السلام می‌فرماید:

«وَدِدْتُ وَاللَّهِ أَنِّي افْتَدَيْتُ حَصَلَتَيْنِ فِي الشَّيْبَةِ لَنَا بِبَعْضِ لَحْمِ سَاعِدِي النَّزْقِ وَ قَلَّةِ الْكَيْمَانِ؛^۱ به خدا سوگند! دوست دارم برای جبران دو خصلت شیعیان، مقداری از گوشت بازویم را فدیة دهم؛ شتاب‌زدگی و رازدار نبودن.»

د) خیانت در امانت

کسی که بتواند اسرار خود و دیگران را حفظ کند، به‌یقین فردی امین قلمداد می‌شود. او در حقیقت، امانت‌داری شایسته است. امام صادق علیه‌السلام مهم‌ترین درجه امانت‌داری را حفظ اسرار - که به نوعی امانت است - شمرد. او می‌فرماید:

«لَا يَكُونُ الْأَمِينُ أَمِيناً حَتَّى يُؤْتَمَنَ عَلَيَّ ثَلَاثَةَ فَيُؤَدِّيَهَا عَلَيَّ الْأَمْوَالُ وَ الْأَسْرَارُ وَ الْفُرُوجِ وَ إِنْ حَفِظَ اثْنَيْنِ وَ صَنَعَ وَاحِدَةً فَلَيْسَ بِأَمِينٍ؛^۲ کسی را نمی‌توان امین دانست، مگر اینکه در سه چیز امانت داده شود و آن را ادا کند: اموال، اسرار و نوامیس که اگر در دو مورد از عهده برآید و در یکی خیانت کند، امین نخواهد بود.»

۱. کلینی، کافی، ج ۲، ص ۲۲۱، ح ۱.

۲. میرزا حسین نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۸.

ناگفته نماند طبق این حدیث، اهمیت حفظ اسرار، مهمتر از حفظ اموال است و امانتداری در اموال آسانتر از اسرار است.

اگر خدای ناکرده، زن یا شوهر بخواهد در زندگی مشترک از اعتماد همسر سوءاستفاده کرده و راز همسرش را فاش کند، به آرمان خانواده خیانت کرده و زندگی خود، همسر و فرزندان را در معرض نابودی و فروپاشی قرار داده است و سرانجام از خیانت خود هم بهره‌ای نخواهد برد؛ چراکه عاقبت خیانت، بیچارگی، سرگردانی و بی نتیجه بودن تلاش‌های فرد خائن است.

قرآن می‌فرماید:

«أَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ»^۱ قطعاً خداوند، نیرنگ خائنان را

به جایی نمی‌رساند.»

خیانت زن به مرد، می‌تواند در شکل‌های مختلفی بروز داشته باشد:

خیانت مالی؛ یعنی زن در غیاب و بی‌اذن مرد، در اموال او تصرف کند و در جایی که رضایت ندارد، مصرف کند و به مرد نگوید.

خیانت عرضی (آبرویی)؛ یعنی زن اسرار مرد را فاش و او را نزد دیگران بی‌آبرو کند.^۲

گذشته از آن، از منظر قرآن کریم خدعه (نیرنگ و فریبکاری) از صفات کفار و منافقان است.^۳

زن و شوهر باید راز هم را حفظ کنند. زن نباید راز شوهرش را پیش کسی باز

۱. یوسف: آیه ۵۲.

۲. خیانت مرد به زن هم انواعی دارد که از جمله آنها، می‌توان به آزار همسر، چشم‌چرانی بیرون منزل که خیانت با چشم است، روابط نامشروع یا خودداری از پرداخت حقوق زن و یا دادن نسبت‌های ناروا به او اشاره کرد.

۳. مائده: آیه ۱۳ و انفال: آیه ۵۸.

گوید. مرد هم نباید در جمع دوستان یا مهمانی، راز همسرش را فاش کند. آنان باید اسرار هم را پوشیده نگه‌دارند تا زندگی شیرین و مستحکمی داشته باشند.

امام علی علیه السلام در سخنی حکیمانه فرمود:

«اِحْفَظْ أَمْرَكَ وَ لَا تُنْكِحْ حَاطِبًا سِرِّكَ»^۱ امور و اسرار خودت را

نگه‌دار و دختر رازت را عروس هر خواستگاری نکن.

به شمشیرم زد و با کس نگفتم که راز دوست از دشمن نهان به

ه) تحقیر در جامعه

اگر زن یا مردی نتواند این وظیفه مهم خانوادگی را رعایت کند، باید منتظر عواقب اسف‌بار و دردناک آن باشد.

امام علی علیه السلام می‌فرماید:

«مَنْ صَغَفَ عَنْ حِفْظِ سِرِّهِ لَمْ يَقْوِ لِسْرٍ غَيْرِهِ»^۲ کسی که نتواند

رازدار اسرار خود باشد، نمی‌تواند اسرار دیگران را نیز حفظ

کند.»

زنی که در حفظ اسرارش، ناتوان یا بر آن بی‌اعتناست، نمی‌تواند رازدار

خانواده و همسرش باشد و نباید توقع داشته باشد که همسرش هم سر او را

پوشیده نگه‌دارد. در نتیجه، اسرار پنهانی آنان فاش شده، آبرویشان میان مردم

خواهد ریخت و جایگاه اجتماعی خود را نیز از دست خواهند داد.

و) تزلزل بنیان خانواده

حفظ اسرار خانواده، از مهمترین علل استحکام بنیان آن است؛ چنان‌که افشای

۱. تمیمی آمدی، تصنیف غررالحکم، ص ۳۲۰.

۲. همان، ص ۶۴۹.

رازهای خصوصی بین زن و شوهر، عامل فروپاشی بنیان خانواده‌هاست.

قرآن در آیات سورهٔ تحریم،^۱ این امر مهم را یادآور شده، یکی از علل تزلزل روابط زوجین را افشای راز می‌داند و می‌فرماید:

«وَ إِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَ أَظْهَرَهُ
اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَ أَعْرَضَ عَن بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ
أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ؛ هنگامی که پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،
رازی را با یکی از همسرانش^۲ در میان نهاد، او آن را فاش کرد.
وقتی پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به همسرش خطای او را گوشزد کرد، او پرسید
چه کسی تو را از این راز نهانی آگاه ساخت؟ فرمود خداوند دانا
و آگاه، آن را به من اطلاع داد!»

در ادامهٔ آیه، خداوند متعال آن همسر خطاکار را توبیخ کرده و یادآور می‌شود
که این عمل ناپسند، ممکن است موجب جدایی آنان از همسرشان شود و
می‌فرماید:

«إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَ إِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ
هُوَ مَوْلَاهُ وَ جِبْرِيلُ وَ صَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ
* عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَنَّ مُسْلِمَاتٍ
مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَاتِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ تَيِّبَاتٍ وَ أَبْكَارًا؛ اگر
شما توبه کنید به نفع شماست که دل‌هایتان از حق منحرف شده
است. اگر همین‌طور با افشای اسرار خانوادگی علیه همسر
بزرگوارتان اقدام کنید، کاری از پیش نخواهید برد؛ زیرا خداوند

۱. تحریم: آیات ۳، ۴ و ۵.

۲. فیض کاشانی، تفسیر الصافی، ج ۵، ص ۱۹۴.

یاور اوست و همچنین جبرئیل و مؤمنان صالح و فرشتگان پشتیبان اویند. امید است اگر او شما را طلاق دهد، پروردگارش به جای شما همسرانی بهتر برای او قرار دهد؛ همسرانی مسلمان، مؤمن، متواضع، توبه‌کار، عبادت‌کننده، مهاجر، غیرباکره و باکره.^۱

ز) ورود اغیار در حریم خصوصی

زنانی که رازهای خانوادگی را بیرون از خانه بازمی‌گویند، در حقیقت نامحرمان را به حریم خصوصی خود دعوت کرده و آنان را بر خود مسلط نموده‌اند. نامحرمان با اطلاع از وضعیت داخلی و اخبار شخصی خانواده، قادر خواهند بود همواره دیگر مسائل آنان را نیز رصد کنند.

امام علی علیه السلام فرمود:

«سِرُّكَ أَسِيرُكَ فَإِذَا أَفْشَيْتَهُ صِرْتُ أَسِيرَهُ»^۲ راز تو اسیر توست؛ اگر آشکارش ساختی، تو اسیر آن شده‌ای.»

مرز افشاگری خوب و بد

این را هم بدانید که مخفی‌کاری نابجا با حفظ اسرار کاملاً متفاوت است. زمانی که زن و شوهری یا دوستان آنان واقعیت‌های انکارناپذیری را با دروغ‌پردازی مخفی می‌کنند، نه تنها کمکی به خانواده نمی‌کنند، بلکه موجبات تزلزل ارکان خانواده را در درازمدت فراهم می‌سازند.

۱. این آیات درباره افشای رازی خانوادگی، از سوی یکی از همسران رسول خدا صلی الله علیه و آله نازل شده است.

۲. لیبی واسطی، عیون الحکم والمواعظ، ص ۲۸۵.

رسول خدا ﷺ در این زمینه فرمود:

«ثَلَاثَةٌ لَيْسَ لَهُمْ حُرْمَةٌ صَاحِبٌ هَوَى مُبْتَدِعٌ وَ الْإِمَامُ الْجَائِزُ وَ
الْفَاسِقُ الْمُغْلَبُ بِالْفِسْقِ؛^۱ برای سه کس حرمتی در نگه داشتن رازشان
نیست: شخص بدعت‌گذار و هواپرست، پیشوای ظالم و فاسقی که
فسقش را آشکار می‌کند.»

پنهان کردن اعتماد، دروغ‌گویی، صفات زشت اخلاقی، انحرافات عقیدتی،
خیانت به کشور و مواردی از این قبیل که پنهان‌کاری نابجاست، کاملاً با رازداری
صادقانه متفاوت است.

عوامل و زمینه‌های افشای راز

ضعف نفس و ایمان، سستی عقل، خودخواهی، عصبانیت، هیجان احساسات،
تسلط بر شوهر، کینه‌توزی، آسان بودن ارتباطات، ابتلا به بیماری‌های روحی و
اخلاقی و نقدپذیر نبودن شوهران، می‌تواند از انگیزه‌های افشای راز در خانم‌ها
باشد.

همچنین پُرحرفی، عقده حقارت و دوستی‌های صمیمانه از عوامل افشای
راز هستند؛ برای مثال خانم‌های پرحرف، برای اشباع میل سخن‌گویی، از هر
دری سخن به میان می‌آورند و یافته‌های خویش را به دیگران انتقال می‌دهند.
چنین کاری سبب پرده برداشتن از اسرار آدمی می‌شود.

عصبانیت از عوامل افشای راز

زن‌ها زودتر از مردها تحت تأثیر عواطف و احساسات قرار می‌گیرند. معمولاً
احساسات آن‌ها بر تعقلاتشان غلبه دارد. وقتی عصبانی می‌شوند، خویشان‌داری

۱. حرّ عاملی، تفصیل وسائل الشیعة، ج ۱۲، ص ۲۸۹.

برای‌شان دشوار است. در آن لحظه امکان دارد از اسراری که در اختیار دارند سوءاستفاده کنند و اسباب گرفتاری مرد را فراهم سازند. شاید خوانندگان محترم، به این نوع حوادث، آگاهی داشته باشند! ولی برای نمونه توجه شما را به داستان زیر جلب می‌کنیم:

زنی به نام ... با فاش کردن راز شوهرش باعث شد که او به یک سال زندان محکوم شود. او می‌گوید: «من شوهرم را از جان و دل دوست داشتم؛ ولی چندی‌ست که به من کم‌محبت شده است. این کار را کردم تا از این پس بیشتر دوستم بدارد.

این خانم گردن‌بند گران‌قیمت خواسته بود؛ ولی شوهرش زیر بار نرفت. او هم تقلب در ازدواجشان را فاش کرد تا وی به زندان بیفتد.^۱

راه‌های درمان

توسعه صداقت و رفاقت، توجه به عواقب دنیوی و اخروی، خشکاندن ریشه‌ها، افزایش سعه صدر، تمرین کتمان سرّ، آگاهی از برکات رازداری، درددل با محرم اسرار، انتقادپذیری شوهران و عادت به کم‌حرفی و سکوت، از روش‌های درمان این رذیله اخلاقی در خانم‌هاست.^۲

اگر بانویی نتواند رازش را پنهان کند، بهتر است با محرم اسرار حقیقی درددل کند و روح و جاننش را با نجوا و ارتباط با حضرت حق سبک نماید که با پشتیبانی او دلگرم و آرام می‌شود؛ البته بهترین رازدار بندگان، خالق ستار و

۱. ابراهیم امینی، همسرداری، ص ۱۶۳.

۲. البته برای شرح ریشه‌ها و عوامل افشای راز، راه‌های درمان و همچنین برکات رازداری مقاله‌ای مستقل نیاز است.

پرده پوش مهربان است. قرآن درددل همسر فرعون را با خداوند متعال چنین نقل می‌کند:

«إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَ
عَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ؛^۱ وقتی گفت پروردگارا! خانه‌ای
برای من نزد خودت در بهشت بساز و مرا از فرعون و کار او نجات ده و
مرا از گروه ستمگران رهایی بخش!»